

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

73.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 10-го Сентября — 1837 — Wilno. Piątek. 10-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 3-го Сентября.

Ея Величество Государыня Императрица АЛЕКСАНДРА ТЕОДОРОВНА, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, изволила прибыть въ городъ Зарайскъ сего Августа 10-го числа, въ 12 часовъ утра. Увѣданный Предводитель Дворянства Князь Волконскій имѣлъ счастье представляться Ея Величеству, а купечество поднесло хлѣбъ-соль. Послѣ завтрака, пожаловавъ хозяйкѣ дома подарокъ, Государыня оставила Зарайскъ, и того же числа въ 5½ часовъ по полудни изволила прибыть въ городъ Рязань, слѣдуя прямо, въ Каѳедральный Соборъ, у коего встрѣчена, при необыкновенномъ стеченіи народа и собраніи военныхъ и гражданскихъ чиновниковъ, дворянства, купечества и почетнѣйшихъ дамъ, Преосвященнымъ Гаврииломъ, Архіепископомъ Рязанскимъ и Зарайскимъ, съ Животворящимъ Крестомъ, Святою водою и хоругвями, который приветствовалъ Ея Величество слѣдующею рѣчью: „Срѣтая Тебя, Всемилостивѣйшая Государыня, съ полными любви и благоговѣнія, сердцами, мы радуемся несказанно о возжеланномъ Твоемъ къ намъ пришествіи, радуемся о Тебѣ, какъ о Благословенной Матери Великаго Отечества нашего, какъ о Вѣнценосной радости нашей Провозвѣстницѣ, во слѣдъ которой течетъ къ намъ Юное, Красное Солнце Россіи, отъ Тебя возсіявшее и въ самое раннее утро дней своихъ уже оживляющее души наши столь свѣтлыми и живыми надеждами радости и славы. Радуюсь же Твоему къ намъ пришествію, мы о единомъ теперь молимъ Господа, Тебя къ намъ посланнаго, чтобы все имѣющее здѣсь представиться взорамъ Твоимъ, не только не уменьшило, но еще усугубило любовь Твою къ намъ и Матернее благосердіе, и чтобы шестіе Твое Святое къ дивному въ дарахъ благодатныхъ Угоднику Божію, Тобою для блага паче нашего предпринятое, было сопровождаемо миромъ, здравіемъ и благословеніями земными и небесными.“ По вступленіи въ Соборъ и совершеніи установленнаго молитвословія, Высокой Путешественница изволила прикладываться къ древней Чудотворной иконѣ Феодотьевскія Божіи Матери и молиться надъ гробницею Святаго Василія, перваго Епископа Рязанскаго. При чемъ благоволила принять поднесенную Преосвященнымъ Святою икону. Изъ Собора, при радостныхъ кликахъ народа, Государыня изволила прибыть въ приготовленный для Ея Величества домъ Почетнаго Попечителя Гимназіи, Коллежскаго Совѣтника Рюмина, который и въ прошломъ году былъ квартирою Ея Величества Государя Императора. Здѣсь благоволила принять отъ состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора всеподданнѣйшій рапортъ о благосостояніи губерніи. Народъ, въ великомъ множествѣ бѣжавшій за экипажемъ Государыни, занялъ все пространство противъ временнаго Дворца, ожидая появленія Ея Величества. Черезъ нѣсколько минутъ мы увидѣли Государыню Императрицу, вмѣстѣ съ Великою Княжною, на фалконѣ. Воздухъ оглашалъ

ВІАДОМОСТІ КРАЈОВЕ.

Санкт-Петербург, дня 3-го Września.

НАЙЯСНѢЙШАЯ ПАНИ ЦЕСАРЗОВА ALEXANDRA TEODOROWNA, razem z JEJ Wysokością WIELKĄ Xiężniczką MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ, raczyły przybyć do miasta Zarayska d. 10 Sierpnia, o samém południu. Powiatowy Marszałek Dworzanstwa, Xiążę Wołkoński, miał szczęście przedstawić się CESARZOWEJ JEJ Mości, a kupiectwo ofiarowało chleb-sol. Po śniadaniu, udarowawszy właścicielkę domu, NAYJAŚNIEJSZA PANI opuściła Zaraysk i dnia tegoż o kwadransie naszostą z południa raczyła przybyć do miasta Rjazania, udając się prosto do Soboru Katedralnego, w którym była spotkana, wśród niezwyčajnego zgromadzenia ludu, i zebrania urzędników wojskowych i cywilnych, dworzanstwa, tudzież kupiectwa i dam znakomitszych, przez Nayprzewielebniejszego Gabryela, Rjazanckiego i Zarayskiego Arcy-Biskupa, z krzyżem, wodą święconą i chorągiewami, który CESARZOWĄ JEJ Mość powitał przemową następującą: „Spotykając Cię, NAYJAŚNIEJSZA MONARCHINI, z pełnemi miłości i szanowania sercami, niewypowiedzianie cieszymy się z pożądanego Twojego do nas przybycia, cieszymy się z Ciebie, jako z Błogosławionej Matki Wielkiej naszej Ojczyzny, jako z Ukoronowanej Zwiastunki najwyższej, najuroczystszej naszej radości, wślad za którą, postępuje ku nam Młode, Piękne Rossyi Słońce, które z Ciebie zajaśniało, a które w najrańszym poranku dni swoich, już dusze nasze ożywia tak żywymi i świetnemi nadziejami radości i sławy. A radując się z Twojego ku nam przybycia, o jedno teraz prosimy, NAYWYŻSZEGO, który Cię ku nam posłał, ażeby wszystkim, co się tu ma przedstawić oczom Twoim, nie tylko nie umniejszyło, ale jeszcze podwoiło Twą ku nam miłość i Macierzyńską dobroć serca, i żeby Świętej Twej podróży doniepojętego w nieprzebranych łaskach Świętego Wybranego Pańskiego, przez Ciebie jedynie dla dobra naszego przedsięwziętej, towarzyszył pokój, zdrowie i błogosławieństwo ziemi i Niebios.“ Po wyjściu do Soboru i po odprawieniu ustanowionych modłów, Wysoka Podróżna raczyła oddać cześć starodawnemu cudownemu obrazowi Najsświętszej Panny Fedotjewskiej i modlić się przy grobie Świętego Bazylego, pierwszego Biskupa Rjazanckiego. Przy czym raczyła przyjąć ofiarowany przez Nayprzewielebniejszego Biskupa obraz. Z soboru, wśród radośnych okrzyków ludu, CESARZOWA JEJ Mość raczyła przybyć do przygotowanego dla NAYJAŚNIEJSZEJ PANI domu Honorowego Kuratora Gimnazjum, Radcy Kollegialnego Riumina, który i w przeszłym roku był miejscem pobytu NAYJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEJ Mości. Tu raczyła przyjąć od zostającego w obowiązku Gubernatora Cywilnego najuniższymi raport o dobrym stanie Gubernii. Lud, tłumnie za pojazdem CESARZOWEJ JEJ Mości biegnący, zajął całą przestrzeń na przeciwko Pałacu Czasowemu, oczekując ukazania się NAYJAŚNIEJSZEJ PANI. W kilka minut uyrzeliśmy CESARZOWĄ JEJ Mość, razem z WIELKĄ Xiężniczką, na balkonie. Powietrze rozlegało się nieustannie okrzykami ура! Wspólnie wszyscy czuliśmy naszą radość. Sama pogoda, dotąd dżdżysta i przykra, z przy-

ся непрерывнымъ крикомъ ура! Мы вмѣстѣ чувствовали радость нашу. Самая погода, доселѣ дождливая и ненастная, съ прїѣздомъ Государыни перемѣнилась: небо очистилось и возсіяло солнце.

Послѣ краткаго отдыха, Ея Величество, вмѣстѣ съ Великою Княжною, въ сопровожденіи Его Святости Господина Министра Императорскаго Двора, находящихся въ Свитѣ Ея Величества особъ и состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора, изволила посѣтить Выставку издѣлій Рязанской губерніи. Обозрѣвъ все съ особеннымъ вниманіемъ, Ея Величество изъявила Высочайшее Свое удовольствіе. Книга, содержащая описаніе сей Выставки, предарительно была поднесена Ея Величеству.

Послѣ изволила обозрѣвать городъ и удостоила посѣтить дачу Г. Рюмина, на которой сдѣланы были отъ Рязанскаго Дворянства приготовленія для гостя Ея Величества въ Рязань прїѣзжаго.

Съ наступленіемъ вечера, городъ освѣтился безчисленными огнями, въ особенности прямо противъ балкона Высочайшей квартиры великолѣпно горѣлъ прекрасно устроенный щитъ, выражая вѣрно подданническое усердіе дворянства Рязанской губерніи къ Вышеченной Посѣтителыни. На щитѣ изображены были гербы: Губернскій и Уездные; вверху же, надъ огненными пирамидами, сіялъ лучезарный вензель имени Высокой Виновницы торжества; — съ лѣвой стороны огромное и прекрасное зданіе Гимназіи и Благороднаго Пансіона выражало ту же мысль, которая была общаю всему городу, еще въ первый разъ имѣвшему рѣдкое счастье зрѣть въ стѣнахъ своихъ Благочестивую Супругу Царя Русскаго. Здѣсь мы видѣли нашу Царицу Мать среди Своего семейства съ прїятливостію и ласкою непримѣрными.

Въ 8-мъ часовъ вечера представлялись Ея Величеству Государыни Императрицы и Ея Высочеству Великой Княжны: Преосвященный *Гавриилъ*, Архіепископъ Рязанскій и Зарайскій, съ духовенствомъ, военные и гражданскіе чиновники и дворянство; Ея Высочество Правительница Мингрелии *Нина Георгиевна*, и супруги: состоящаго въ должности Гражданскаго Губернатора, Вице-Губернатора и Предсѣдателя Гражданской Палаты. Къ столу Ея Величества, сверхъ бывшихъ у представленія дамъ имѣла счастье быть приглашенными: состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора *Прокоповичъ-Антонскій*, Губернскій Предводитель Дворянства, Полковникъ *Реткинъ*, Генераль-Лейтенантъ *Сазоновъ*, Генераль-Маіоры: *Лешинъ*, *Павленко* и *Болдыревъ*, Вице-Губернаторъ *Княжевскій*, и Бригадный Командиръ, Полковникъ *Череповъ*.

Въ тотъ же день, Государыня изволила изъявить съ особеннымъ благоволеніемъ согласіе на желаніе жителей города Рязска, въ ознаменованіе ихъ усердія и преданности, соорудить при тамошнемъ Соборномъ храмѣ придѣлъ во имя Святыхъ Мученицы Царицы Александры — Ангела Ея Императорскаго Величества.

Высочайшее Государыни Императрицы въ городѣ Рязани пребываніе ознаменовано благотвореніемъ къ бѣднымъ: удостоивъ милостиво принять отъ воспитанницъ Рязанскаго Дома Трудолюбія и Призрѣнія неимущихъ поднесенную Ея Величеству работу, Государыня изволила пожаловать имъ щедрую награду, и въ пособіе бѣднымъ поручила состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора, вмѣстѣ съ Преосвященнымъ и Губернскимъ Предводителемъ Дворянства, раздать значительную денежную сумму.

Разсыпая милости, Государыня удостоила, между прочимъ, обратить вниманіе на оригинальный нарядъ крестьянокъ Рязанской губерніи; благоволила призвать ихъ къ Себѣ, милостиво разговаривала и щедро одарила.

На другой день, 11 Августа, въ 8 часовъ утра, изволила принять отъ Игуменьи Рязанскаго дѣвичьяго Монастыря просфору, а отъ купечества съ гражданами и сословія ямщиковъ хлѣбъ-соль. Въ домѣ Г. Рюмина управляющему и его женѣ пожаловала подарки, а прислугѣ денежное вознагражденіе. При отъѣздѣ, Высокая Путешественница неоднократно изъявляла благодарность состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора и дворянству, и заключила драгоценными навсегда для вѣрно подданныхъ словами: „Я никогда Рязани не забуду“.

При общихъ благословеніяхъ, охраняемая любовью народа, Благочестивѣйшая Государыня въ вожделѣнномъ здравіи оставила городъ нашъ, следуя по тракту на Рязскъ. По отбытіи Государыни Императрицы, совершенно Преосвященнымъ, при собраніи народа, молебствіе о благополучномъ путешествіи Ея Величества.

По тракту къ городу Рязску, Пронскаго уѣз-

бциемъ *Найяснѣйшей* *Цесарзовѣ* *Ея* *Мошѣ* odmienila się: niebo się wypogodziło i zajaśniało słońce.

Po krótkimъ wytechnieniu, *Cesarzowa* *Jey* *Mość* z *Wielką* *Xieźniczką*, w towarzystwie *Jaśnie* *Oświeconego* *Pana* *Ministra* *Dworu* *Cesarskiego*, znajdujących się w orszaku *Najjaśniejszej* *Pani* osób i zostającego w obowiązku *Gubernatora* *Cywilnego*, raczyła odwiedzić *Wystawę* *wyrobów* *Gubernii* *Rjazańskiej*. *Cesarzowa* *Jey* *Mość*, obejrzaawszy wszystko ze szczególną uwagą, oświadczyła *Najwyższe* *Swe* *zadowolenie*. *Księga*, zawierająca opis *tey* *Wystawy*, była pierwsi *Najjaśniejszej* *Pani* podana.

Potem raczyła obejrzyć miasto i zaszczycić swem odwiedzeniem dom *P. Riumina* za miastem, w którym przez *Rjazańskie* *Dworzaństwo* poczynione były przygotowania na radość *Cesarzowej* *Jey* *Mości* przybycie.

Za nadejściem wieczora, miasto zajaśniało rzesistą illuminacją, nadewszystko prosto naprzeciwъ balkonowi kwatery *Najjaśniejszej* *Pani* wspaniale paliła się pięknie urządzona, tarcza wyrażająca najpoddańsze przywiązanie *Dworzaństwa* *Gubernii* *Rjazańskiej* ku *Najjaśniejszymъ* *Gościomъ*. Na tarczy były wyobrażone herby: *Gubernii* i *Powiatów*; a w górze, nad ognistemi piramidami, jaśniała promienista cyfra *Wysokiej* *Solenizantki* *uroczystości*. — Ze strony lewej ogromny i piękny gmach *Gimnazjum* i *Pensyonu* *Szlachetnego* wyobrażał tę samą myśl, która była wspólną całemu miastu, które jeszcze pierwszy raz miało rzadkie szczęście oglądać w swych murach *Prawowierną* *Matłżonkę* *Monarchii* *Ruskiej*. Tu widzieliśmy naszą *Monarchinią* *Matkę* pośród *Swey* *rodziny* z bezprzykładną uprzejmością i łaskawością.

O godzinie ósmey wieczoremъ przedstawiali się *Najjaśniejszej* *Pani* *Cesarzowej* *Jey* *Mości* i *Jey* *Wysokości* *Wielkiej* *Xieźniczce*: *Najprzewielebniejszy* *Gabryel*, *Rjański* i *Zarajski* *Arcy-Biskup* z *duchowieństwemъ*, urzędnicy wojskowi i cywilni i *dworzaństwo*, *Jey* *Wysokość* *Rządczyni* *Mingrelii* *Nina* *Georgiejewna*, i *matłżonki*: *zostającego* w obowiązku *Cywilnego* *Gubernatora*, *Vice-Gubernatora* i *Prezydenta* *Izby* *Cywilney*. Do stołu *Najjaśniejszej* *Pani*, oprócz *dam*, które były na przedstawieniu, mieli szczęście być zaproszeni: *zostający* w obowiązku *Gubernatora* *Cywilnego* *Prokopowicz* *Antonski*, *Gubernialny* *Marszałek* *Dworzaństwa*, *Półkownik* *Rethin*, *Jenerał* *Porucznik* *Sazonow*, *Jenerał* *Majorowie*: *Liszyn*, *Pawlenko* i *Boldyrew*, *Vice-Gubernator* *Kniażewicz* i *Dowódzca* *Brygady*, *Półkownik* *Czerepow*.

Dnia tegoż, *Cesarzowa* *Jey* *Mość* raczyła oświadczyć ze szczególną łaskawością zezwolenie na życzenie mieszkańców miasta *Rjańska*, o oznamionowanie ich serdeczności i poświęcenia się, wybudować przy tamiecznej *Sobornej* *Świątyni* *kaplicę* pod nazwaniem *Świętej* *Męczenniczki* *Carowej* *Alexandry* — *Patronki* *Najjaśniejszej* *Cesarzowej* *Jey* *Mości*.

Najwyższy *Cesarzowej* *Jey* *Mości* w mieście *Razaniu* pobyt; oznamionowany został dobroczynnością ku ubogim: przyjąwszy łaskawie od wychowanców *Rjańskiego* *Domu* *Pracowitości* i *Przytulku* *ubogich* ofiarowaną *Cesarzowej* *Jey* *Mości* robotę, *Najjaśniejsza* *Pani* raczyła dać im hojną nagrodę, a dla wsparcia *ubogich* poleciła *zostającemu* w obowiązku *Gubernatora* *Cywilnego*, razem z *Najprzewielebniejszymъ* *Arcy-Biskupem* i *Gubernialnymъ* *Marszałkiem* *Dworzaństwa*, rozdać znaczną sumę pieniędzy.

Cesarzowa *Jey* *Mość*, rozsypując łaski, raczyła, między innemi, zwrócić uwagę na oryginalny ubiór *wojściemek* *Gubernii* *Rjańskiej*, wezwwała je do siebie, łaskawie z niemi rozmawiała i hojnie udarowała.

Nazajutrz, 11-go *Sierpnia*, o godzinie 8 zrana, raczyła przyjąć od *Przełożonej* *Rjańskiego* *klasztoru* *Panien* *chleb* *ofiarny*, a od *kupców*, *obywateli* *miasta* i *zgromadzenia* *woźnic*, *chleb* *sol*. Zarządzającego domem *P. Riumina* i jego żonę obdarzyła upominkami, a służących nagrodą pieniężną. *Wysoka* *Gośćcia*, niejednokrotnie przy odjeździe oświadczała podziękowanie *zostającemu* w obowiązku *Gubernatora* *Cywilnego* i *dworzaństwu*, i skończyła drogiemi na zawsze dla *wiernych* *poddanych* słowy: „*Nie zapomnę nigdy Riazania*.“

Wśród powszechnych błogosławieństw, strzeżona miłością ludu, *Najjaśniejsza* *Pani* w pożądanym *zirowiu* opuściła nasze miasto, zmierzając traktem na *Riażsk*. Po wyjeździe *Cesarzowej* *Jey* *Mości*, odprawione zostały przez *Najprzewielebniejszego* *Arcy-Biskupa*, wśród *zgromadzonego* *ludu*, *modły* o szczęśliwą *podróż* *Najjaśniejszej* *Pani*.

Na trakcie do miasta *Riańska*, w powiecie *Proń-*

да на станціи въ селѣ Суйскѣ, Ея Величество имѣла обѣдненный столъ, къ коему приглашенъ былъ Г. Пронскій Уѣздный Предводитель Дворянства, Генераль-Маіоръ *Муратовъ*. Въ городѣ Рязскѣ изволила прибыть Государыня Императрица въ 6½ часовъ вечера, гдѣ имѣла ночлегъ въ домѣ тамошняго Градскаго Главнѣ, купца *Морозова*, который съ гражданами имѣлъ счастье поднести Ея Величеству хлѣбъ-соль. Предъ квартирою горѣлъ щитъ и городъ былъ иллюминированъ. Государыня Императрица съ Великою Княжною неоднократно приветствовали торжествующій народъ, появляясь у окна. Одаривъ щедро хозяйку дома и малолѣтнюю ея дочь, 12 числа Августа, въ 8 часу утра, Ея Величество изволила оставить городъ Рязскѣ, объявивъ при отъѣздѣ Г. Рязскому Уѣздному Предводителю Дворянства *Протопопову*, за устройство дороги, удовольствіе, — и слѣдуя чрезъ Рязенбургскій уѣздъ къ границѣ Тамбовской губерніи благополучно, благоволила приказать командированному въ Рязань Г. Помощнику Почты-Инспектора 11 Округа *Путилову*, сказать состоящему въ должности Гражданскаго Губернатора, что распоряженіями при путешествіи Ея Величества чрезъ Рязанскую губернію остается довольною.

— Высочайшими Именными Указами, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 30-й день минувшаго Іюня, между прочими Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Владиміра 3-й степени*, Виленскій Вице-Губернаторъ, Коллежскій Советникъ *Сарди*. (Р. И.)

— Государь Императоръ, по Положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Народнаго Просвѣщенія, Высочайше утвердить соизволилъ: Ординарнаго Профессора Казанскаго Университета, Статскаго Советника *Лобатевскаго*, Ректоромъ сего Университета, на четыре года.

— Правительствующій Сенатъ, въ Общемъ Собраніи С. Петербургскихъ Департаментовъ, слушали предложенное Господиномъ Тайнымъ Советникомъ, Управляющимъ Министерствомъ Юстиціи, Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ, Статсъ-Секретаремъ Его Императорскаго Величества и Кавалеромъ Дмитріемъ Николаевичемъ Влудовымъ, къ надлежащему исполненію, Высочайше подтвержденное мнѣніе Государственнаго Совѣта, слѣдующаго содержанія: „Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ, и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената, по вопросамъ: какъ поступать съ продающимися за казенное изысканіе имѣніями частныхъ лицъ: 1) если къ покупке ихъ не является желающихъ, и 2) если на торгахъ предъявлены будутъ цѣны, недостаточныя на покрытіе обеспечиваемаго изысканія? — согласно заключенію Правительствующаго Сената, мнѣніемъ положило: постановить слѣдующее: 1. О слугахъ, когда даваемыхъ на торгахъ за продающееся недвижимое имѣніе цѣною не вырывается сумма изысканія. А.) По искахъ одной казны: 1) Если назначенное въ продажу недвижимое имѣніе находится въ уѣздномъ городѣ или уѣздѣ и оцѣночная сумма оного не превышаетъ тысячи рублей, то продажу производить въ томъ уѣздномъ городѣ, въ коемъ, или въ уѣздѣ коего состоитъ имѣніе, такъ какъ на сію только сумму дозволено совершать въ уѣздахъ и купчи крѣпости, (т. X. ст. 425) съ тѣмъ, чтобы желающіе торговаться вызываемы были къ назначенному сроку предварительною публикаціею и въ соседственныхъ уѣздахъ; но когда оцѣночная сумма будетъ составлять болѣе тысячи рублей, въ такомъ случаѣ продажу производить въ Губернскомъ Правленіи. 2) Продажу въ уѣздномъ городѣ производить въ присутствіи Уѣзднаго Суда, Полицеймейстера, или Городничаго и Уѣзднаго Стряпчаго. Уѣздный Стряпчій есть при томъ и Депутатъ отъ всѣхъ казенныхъ управленій, если оный по предварительному извѣщенію о назначающейся продажѣ отъ того мѣста, которымъ продажа производится, не найдутъ нужнымъ къ назначенному для оной сроку прислать отъ себя особеннаго уполномоченнаго. 3) Когда по надлежащей оцѣнкѣ и по производству законныхъ публичныхъ торговъ, за имѣніе цѣна дана будетъ не ниже оцѣнки, а за имѣніе населенное и не ниже на каждую ревизскую мужеска пола душу цѣны, постановленной для кредитныхъ установленій по классамъ Губерній, съ надбавкою на каждую душу по пятидесяти рублей, то о семь, хотя-бы продажа производилась въ уѣздномъ, или губернскомъ городѣ, немедленно представлять на разрѣшеніе Правительствующаго Сената, который, по истребованіи заключенія Министра Финансовъ, даетъ въ семъ случаѣ окончательное разрѣшеніе; въ противномъ случаѣ оцѣнено Губернское Правленіе распорядиться объ уніженіи новой понизительной оцѣнки, съ тѣмъ, чтобы

скимъ въ вѣсѣ Суйску на стаци, *Сесарзова* *Жей* Моść miała obiad, na który był zaproszony Marszałek Powiatu Pronskiego, Jenerał-Major *Muradow*. Do miasta Riazska *NAYJAŚNIEJSZA PANI* raczyła przybyć o pół do siódmej wieczorem, gdzie miała nocleg w domu tamiecznego Głowy Miasta, kupca *Morozowa*, który z obywatelstwem miał szczęście ofiarować *CESARZOWY* *Жей* Моść chleb-sol. Przed mieszkaniem *Жей* *CESARSKIEY* Моść palila się tarcza i miasto było oświetcone. *CESARZOWA* *Жей* Моść z *WIELKĄ* *XIĘŻNICZKĄ* kilkakrotnie ukazując się u okna pozdrawiały lud zgromadzony. Obdarzywszy hojnie właścicielkę domu i jej córkę, 12 go Sierpnia, o godzinie 8 zrana *NAYJAŚNIEJSZA PANI* opuściła miasto Riazsk, oświadczywszy przy odjeździe *P. Riazskiemu* Powiatowemu Marszałkowi *Dworzaństwa* *Protopopowu*, za urządzenie drogi, zadowolenie, — i jadąc szczęśliwie przez Powiat Rzenburgski ku granicy Gubernii Tambowskiej, raczyła kazać komenderowanemu do Rjazania *P. Pomocnikowi* Inspektora Poczt 11-go Okręgu *Putilowu*, ażeby zostającemu w obowiązku Gubernatora Cywilnego powiedział, że z rozporządzeń w czasie podróży *NAYJAŚNIEJSZEY* *PANI* przez Gubernią Rjazanską jest zadowolona. (R. I.)

— Przez *NAYWYŻSZE* Imienne Ukazy, do Kapituły Rossyyskich *CESARSKICH* i *KRÓLEWSKICH* Orderów, w dniu 30 zeszłego Czerwca, między innemi, *Naytaskawiey* mianowany został Kawalerem Orderu *Sw. Włodzimierza 3-go stopnia*, Wileński Vice-Gubernator, Radzca Kollegialny *Sardi*. (R. I.)

— Cesarz *Jego* Моść, po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, na skutek przedstawienia *P. Ministra* Narodowego Oświecenia, *NAYWYŻEY* utwierdzić raczył: Zwyczajnego Professora Uniwersytetu Kazańskiego, Radzcę Stanu *Zobaczewskiego*, Rektorem tego Uniwersytetu, na cztery lata.

— Rządzący Senat, na Powszechném Zebraniu St. Petersburgskich Departamentów, słuchali podanej przez Pana Radzcę Taynego, zarządzającego Ministerjum Sprawiedliwości, Ministra Spraw Wewnętrznych, Sekretarza Stanu *Jago* *CESARSKIEY* Моść i Kawalera *Dymitra* *Nikołajewicza* *Błudowa*, dla należytego wypełnienia, *NAYWYŻEY* konfirmowanej Opinii Rady Państwa, brzmienia następującego: „Rada Państwa, na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu, względem zapytań: jak postępować z przedawanemi za skarbowe uzyskania majątkami osob prywatnych: 1) jeżeli do kupienia ich nie będzie życzących, i 2) jeżeli na targach dawane będą ceny, niedostateczne na zaspokojenie zabezpieczonego uzyskania? — zgodnie z wnioskiem Rządzącego Senatu, przez opinią zamierzyła: postanowić co następuje I. O zdarzeniach, kiedy dawana na targach cena za sprzedający się majątek nieruchomy nie wyręcza summy uzyskania. A) W poszukiwaniach samego Skarbu: 1) jeżeli przeznaczony na sprzedaż nieruchomy majątek znajduje się w mieście powiatowém albo w powiecie, i szacunkowa jego summa nie przewyższa tysiąca rubli, tedy sprzedaż odbywać w tém mieście powiatowém, w którym, albo w którego powiecie znajduje się majątek, ponieważ na taką tylko sumę dozwolono przyznawać w powiatach i akta sprzedażne (t. X. art. 425), z zastrzeżeniem, ażeby życzący uczestniczyć w targach wzywani byli na termin naznaczony przez poprzedniczą publikację i w powiatach sąsiednich; ale jeżeli summa szacunkowa będzie wynosiła więcej tysiąca rubli; w takim razie sprzedaż uskutecznić w Rządzie Gubernialnym. 2) sprzedaż w mieście Powiatowém uskutecznić w obecności Sądu Powiatowego, Policmeystra albo Horodniczego i Powiatowego Strapczego. Powiatowy Strapczy jest przytém i Deputatem wszystkich zarządów Skarbowych, jeżeli te po pierwszym obwieśczeniu o przeznaczający się sprzedaży od tego miysca, przez które uskutecznia się sprzedaż, nie znajdą rzeczą potrzebną na naznaczony dla sprzedaży termin przysłać od siebie osobnego pełnomocnika. 3) jeżeli po należytem oszacowaniu i po odbyciu targow publicznych, prawem przepisanych, dana będzie cena za majątek, nie niższa od szacunkowej, a za majątek zaludniony nie niższa na każdą rewizyjną duszę pięci mężkiey od ceny, ustanowionej dla kredytowych ustanowien podług klass Gubernij, z dodatkiem na każdą duszę po piędziesiąt rubli, tedy to, chociażby sprzedaż odbywała się w mieście powiatowém lub Gubernialnym, niezwłocznie przedstawiać na rozstrzygnięcie Rządzącego Senatu, który, po otrzymaniu wniosku Ministra Skarbu, daje w tém zdarzeniu ostateczne rozstrzygnięcie; w razie przeciwnym Rząd Gubernialny powinien uczynić rozporządzenie o uczynienie nowego oszacowania zniżonego, z zastrzeżeniem, ażeby za zasadę takowego oszacowania brana była proporcya dochodów, rzeczywiscie w tym czasie będących, z wyszukaniem i obja-

домахъ, гдѣ были закрыты ставнями, градомъ пробило даже зимнія окончины.

— Въ Динабургскомъ уездѣ, близъ округа пахатныхъ солдатъ, Витебской Губерніи, въ имѣніи помѣщика Графа Казимира *Платера*, устроена паровая пивоварня, на которой передѣлывается въ одинъ разъ по четыре четверти хлѣба (девяти четвериковой мѣры). Съ каждаго трехъ четвериковъ получается по 20-ти ведръ очень хорошаго расхожаго пива. Вся варка, до самаго слитія въ бочки, продолжается не болѣе 12-ти часовъ. По такой кратковременности варки и по отличному устройству всего прибора, дровъ потребно весьма малое количество. (К. Г.)

Варшава, 9-го Сентября.

Чтобы сообщать публикѣ достоверное извѣстіе о дѣйствительномъ состояніи холеры въ здѣшнемъ городѣ, Медицинскій Совѣтъ обнародовалъ, что эта болѣзнь, появившаяся съ мѣсяца Іюня с. г. въ Варшавѣ, за нѣсколько дней значительно уменьшилась такъ, что въ цѣломъ городѣ на прошедшей недѣлѣ только по 4, 5 и 6 лицъ въ день прибывало больныхъ. Среди же войска стоящаго подъ Варшавою и въ самомъ городѣ, только 12 чел. въ теченіи 10 дней, подверглись этой болѣзни. Въ госпиталѣ Евреевъ, уже нѣсколько дней, никто не явился изъ заболѣвшихъ холерою. Одинъ изъ двухъ госпиталей, временно для заболѣвшихъ холерою отдѣльно въ Варшавѣ устроенныхъ, за нѣсколько недѣль какъ не нужный, закрыть; во второмъ же госпиталѣ на Ординацкомъ, въ которомъ 100 кроватей, сегодня находится только 15 больныхъ. Изъ этого показанія увѣриться можно, что, благодаря Всевышнему, эта болѣзнь въ Варшавѣ приближается уже къ концу. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

ГЕРМАНІЯ.

Франкфуртъ на М., 30-го Августа.

Проживающій здѣсь Императорско-Россійскій Посланникъ при Тюльерійскомъ Дворѣ, Графъ *Паленз*, возвращается въ Парижъ; Графъ же *Матушевицъ* отправится въ Лондонъ. И поелику, какъ извѣщаютъ газеты, туда отправленъ тоже изъ Парижа, Генераль *Руминъ*; потому заключаютъ, что предположено въ Лондонѣ рѣшеніе какого-то важнаго политическаго обстоятельства, вѣроятно касательно Испаніи, не только по политическимъ причинамъ, но и въ отношеніи выгоды человечества. (G. C.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 27-го Августа.

При дворѣ опять стали говорить о намѣреніи возстановить орденъ Св. Людовика. Изъ лицъ, коихъ Король требовалъ совѣта въ этомъ отношеніи, одинъ только Маршалъ *Жераръ*, рѣшительно объявилъ противное мнѣніе.

29-го Августа.

Courrier français извѣщаетъ, что *Эспартеро*, достигнувшій уже Сеговіи, поспѣшно отправился съ войскомъ въ Мадридъ, не въ слѣдствіе военныхъ движеній, но по тайному призыву тѣхъ, кои надѣялись воспользоваться этимъ перемещеніемъ войскъ. Тотчасъ по своемъ прибытіи, еще до представленія Королевъ Правительница, онъ имѣлъ свиданіе и объяснился съ Г. *Геррера*, начальникомъ приверженцевъ Королевскаго Устава, который требовалъ немедленнаго распушенія Кортесовъ и взялся составить новое министерство изъ однихъ своихъ друзей.

30-го Августа.

Въ Бордо намѣревались тамъ пребывающему Герцогу *Деказу*, разыграть такъ названное *шаривари*, подъ предлогомъ, что онъ покровительствуетъ городу, гдѣ родился, *Либуриъ*, во вредъ городу Бордо. Но полиція съ помощію войска предупредила это.

— Вчера отправили отсюда *Ферранда* родомъ изъ Піемонта, подозрѣваемаго, какъ извѣстно, въ намѣреніяхъ противу Короля, чрезъ Брестъ въ Северную Америку.

— На дняхъ ожидаютъ сюда возвращенія Барона *Мортъе*, назначеннаго вмѣсто Герцога *Монтебелло* въ Швейцарію.

— Въ Бордо произошло нѣкотораго рода волненіе, по той причинѣ, что *Mémorial Bordelais*, объявилъ себя въ пользу Г. *Деказа*; возмутители напали на редакцію помянутаго журнала и разбили въ ней окна. Тоже самое сдѣлали въ жилищѣ Королевскаго Прокурора. Наконецъ должно было употребить военную силу, чтобы прекратить безпорядки. (G. C.)

1-го Сентября.

30 Августа погребено тѣло умершаго 26 ч. с. м. Барона *Люи*. — Князь *Таллейранъ* совершенно здоровъ и пребываетъ теперь въ своемъ помѣстьи съ дѣвятинами своимъ другомъ и сосѣдомъ Г. *Ройерз-Колларомъ*.

мыкане; градъ въ wielu miejscach poprzebijał nawet okienice. (Gaz. Handl.)

— W powiecie Dyneburgskim, blisko okręgu żołnierzy rolników, w Gubernii Witebskiej, w majątku obywatela Hrabiego Kazimierza *Platera*, wybudowana jest piwowarnia parowa, w której na raz przerabia się po cztery czwartei zboża (miary dziewięć czwartei). Z każdych trzech czwartei otrzymuje się po 20 wiader bardzo dobrego piwa rozchodowego. Całe warzenie, aż do zlania w beczki, trwa nie więcej nad godzin 12. Dla tak krótko trwającego warzenia i dla dobrego urządzenia całego aparatu, drzewa bardzo mało wychodzi. (G. H.)

Warszawa, dnia 9 Września.

Aby podać publiczności rzetelną wiadomość o istotnym stanie cholery w mieście tutejszym, Rada lekarska ogłosiła, że choroba ta, która od miesiąca Czerwca b. r. w Warszawie się okazała, już od kilkunastu dni znacznie się zmniejszyła tak, że w całym mieście, zeszłego tygodnia, dziennie po 4, 5 i 6 osób tylko chorowało na nią. W wojsku zaś, stojącym pod Warszawą i w samym mieście, 12 tylko przez dni 10 uległo tej chorobie. Do szpitala Starozakonnych od kilku dni nikt nie przybył z cholerycznych. Jeden z dwóch szpitalów, tymczasowo dla cholerycznych, w Warszawie oddzielnie urządzonych, od kilku tygodni, jako nie potrzebny, zamkniętym został; w drugim zaś szpitalu, na Ordynackim, 100 łóżek mającym, 15 tylko chorych dzisiaj mieści się. Z tego wykazu przekonąć się można, że, z łaski Najwyższego, cholera w Warszawie zbliża się już ku końcowi. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

НИЕМЦЫ.

Frankfort nad Menem, 30-го Сierpnia.

Бавиacy tu Cesarско-Rossyyski Поселъ przy dworze Tuilleryyskim, Hrabia *Pahlen*, wraca do Paryża; Hrabia zaś *Matuszewicz*, pojedzie do Londynu. Gdy właśnie, jak gazety donoszą, wysłany tam został z Paryża Jenerał *Rumigny*, stąd tu wnioskuje, że zamierzone w Londynie rozstrzygnięcie jakiegos ważnego okoliczności politycznej, zapewne względem Hiszpanii, nie tylko z powodów politycznych, ale i ze względu na uczucia ludzkości. (G. C.)

FRANCYA.

Paryż, dnia 27 Сierpnia.

U dworu znnowu słyhać dość mocno o zamiarze przywrócenia Orderu S. Ludwika. Z osób, których rady zasięgał Król w tej rzeczy, sam tylko Marszałek *Gérard*, oświadczył wyraźnie przeciwnie zdanie.

Dnia 29.

Courrier français donosi, że *Espartero*, który zdążył być do Segowii, pośpieszył z wojskiem do Mадrytu, nie skutkiem obrótów wojennych, ale na tajemne wezwanie tych, którzy z podobnego poruszenia korzystać mieli nadzieję. Zaraz po przybyciu swoim, pierwsi, nim był u Królowej Rejentki, widział się i rozmawiał z P. *Herrea*, naczelnikiem stronników statutu Królewskiego, który żądał bezzwłócznego rozwiązania Korteżów i ofiarował się utworzyć nowy gabinet z samych przyjaciół swoich.

Dnia 30.

W Bordeaux chciano dla bawiącego tam właśnie Xięcia *Decazes*, dać tak zwaną muzykę kocią, pod pretekstem, iż tenże rodzinne swe miasto *Libourne*, z uszczerbkiem miasta Bordeaux, proteguje. Policya, przy pomocy wojskowej, zapobiegła temu.

— Wezora wysłano stąd Piemontczyka *Ferrand*, podeyrzanego, jak wiadomo, o zamiary przeciwko Królowi, przez Brest do Ameryki Północnej.

— W tych dniach spodziewany z powrotem Baron *Mortier*, przeznaczony na miejsce Xięcia *Montebello* do Szwajcaryi.

— W Bordeaux miało miejsce niejakié wzburzenie, z powodu, że dziennik *Mémorial Bordelais* oświadczył się za Panem *Decazes*; barzyście napadli na bióro redakcyi wspomnianego dziennika i okna w niem powybijali. Toż samo zrobili w pomieszkaniu Prokuratora Królewskiego. Musiano nareszcie, dla położenia końca rozpuszcie, użyć siły zbrojnej.

Dnia 1-го Września.

Dnia 30 Сierpnia pochowano zwłoki zmarłego w dniu 26 t. m. Barona *Louis*. — Xiąże *Talleyrand* jest zdrow zupełnie i bawi w swej majątności wiejskiej z dawnym swym przyjacielem i sąsiadem Panem *Royer-Collard*.

— Г. Тьерз теперь находится на водахъ Кантеретъ въ департаментѣ Верхнихъ Пиренеевъ.

— *Moniteur* содержитъ во вчерашнемъ своемъ номерѣ слѣдующее: Многія газеты даютъ разумѣть, что Правительство приняло на счетъ Испаніи мѣры, которыя почитаеь за нужное скрывать. Одна легитимистическая газета дѣлаетъ еще болѣе, излагая содержаніе телеграфической депеши, которая 30 числа пр. м. по полудни въ 2 часа получена въ Парижѣ, и которую Министры утаили. Намъ поручено эти злонамеренныя толки совершенно и опредѣлительно опровергнуть. Когда Правительство получаетъ депеши, тогда оно отъ слова до слова и немедленно оныя сообщаетъ; если оно два дни молчало, то естественною причиною было то, что не было никакихъ извѣстій.

— Сегодня извѣстія изъ Мадрита доходятъ до 26 Августа. За день предъ тѣмъ Кортесы имѣли тайное засѣданіе, въ которомъ временный Военный Министръ, Г. Санз-Мигуэль представилъ подробный отчетъ о военной демонстраціи. Между прочимъ онъ изъяснилъ, что Офицеры, которые отказались подкрѣплять Министерство *Калатравы*, изъяснили раскаяніе о своемъ заблужденіи, почему получили прощеніе и останутся при своихъ постахъ. — Министръ Внутрен. Дѣлъ Г. Бадилло подалъ въ отставку и его мѣсто занялъ Г. Алонзо Гонзалесъ. Корпусъ Карлистовъ, занимавшій нѣсколько времени Сеговію, обезопасивъ свою добычу, наконецъ остановился при Самосіеррѣ. Буэренсъ имѣлъ сраженіе съ Карлистами, въ которомъ они одержали побѣду. Подтверждается извѣстіе о возмущеніи въ Валладолидѣ. Во время бунта въ Витторіи Военный Губернаторъ Гонзалесъ, начальникъ главнаго штаба Лопецъ, Депутаты Куло и Арундіа, Секретарь депутаціи Альмодена и другіе восемь особъ лишились жизни.

3-го Сентября.

Король занимался вчера по утру въ Ст. Клау болѣе 3-хъ часовъ съ Президентомъ Совѣта. Въ 9 часовъ прибылъ туда же Герцогъ Немурскій изъ Компьеня.

— Нѣтъ уже никакого сомнѣнія, что не Герцогъ Орлеанскій, но Герцогъ Немурскій будетъ участвовать въ походѣ на Константинополь. Послѣ завтра упомянутый Герцогъ отправляется въ Африку. По журналу *des Débats*, главное начальство экспедиціи представлено будетъ Генералу Дамрёмонтъ.

— Генераль-Маіоръ Маркграфъ Кастельбажакъ, назначенъ главнокомандующимъ Генераломъ въ Мозельскомъ департаментѣ. Главная квартира въ Мецѣ.

— Министръ Народнаго Просвѣщенія Г. Сальванди въ сопровожденіи Г. Кузена и Президента Совѣта, Графа Моле, отправились въ лагерь при Компьенѣ—первый третьяго дня, второй вчера.

— Въ Бордо, въ слѣдствіе безпорядковъ, происшедшихъ нѣсколько дней, на открытой улицѣ прибита была прокламація къ гражданамъ, данная въ ратушѣ и подписанная Меромъ И. Брунонъ, въ которой дѣлается воззваніе къ гражданамъ, чтобы не слѣдовали примѣру развратныхъ людей и сохранили бы всегдашній свой девизъ: общественное спокойство! уваженіе законовъ!

— Такъ какъ послѣднія газеты изъ Бордо не сообщаютъ никакихъ новостей изъ этого города, то отсюда должно заключать, что спокойствіе тамъ совершенно возстановлено.

— Холера въ Марселѣ все болѣе увеличивается. 29 ч. умерло тамъ 54 чел.

— Вчера полученная здѣсь телеграфическая депеша изъ Байонны содержитъ слѣдующее: Послѣ революціоннаго движенія 26 ч. Пампелунская юнта объявила Наварру независимую; она будетъ вести даже войну. По приказанію юнты Полковникъ Пена соединилъ въ своей особѣ военную и гражданскую власть. Карлисты появившіеся во время сего переворота на высотахъ, окружающихъ Пампелуну, были прогнаны. Остатки иностраннаго легіона находятся въ Валальбѣ.

— Касательно независимости Наварры, о которой сказано въ предъидущей депешѣ, въ *Phare de Bayonne* отъ 31-го ч. сказано: Полковникъ Пена остался главнокомандующимъ и егери *Изабеллы II* собственною властію росписали 20,000 піастровъ контрибуціи, которую должно было взять съ жителей, считаеьмыхъ Карлистами. Между податными находятся четыре Француза, живущіе въ Пампелонѣ. Въ слѣдующую ночь послѣ возмущенія, бунтовщики снова произвели убійства, и когда на другой день Карлистскій баталіонъ показался на близъ лежащихъ высотахъ, опасеніе возрасло еще болѣе; между тѣмъ егери прогнали непріятеля, который втроято хотѣлъ воспользоваться безпорядками въ городѣ. Въ тоже время другіе корпусы гарнизона, которые во время безпорядковъ оставались въ бездѣйствіи, призваны въ

— Pan Thiers bawi obecnie u wód Canterets, w departamencie Pireneow Wyższych.

— *Monitor* we wczorajszym swoim numerze zawiera, co następuje: „Wiele gazet uwiadamia, że Rząd nasz przedsięwziął względem Hiszpanii środki, o których uważa rzeczą potrzebną zamilczeć. Jedna z gazet legitymistowskich czyni jeszcze w tej mierze więcej, przytaczając brzmienie depeszy telegraficznej, którą dnia 30 z. m. o godzinie 2 z południa otrzymano w Paryżu, a którą Ministrowie zataili. Otrzymaliśmy polecenie, fałszywe te pogłoski zupełnie i stanowczo zbić: jeżeli bowiem Rząd otrzymuje depesze, tedy niezwłocznie je co do słowa udziela, a jeżeli przez dwa dni zachowywał milczenie, tedy rzeczywistą przyczyną było to, że nie otrzymano żadnych wiadomości.

— Dzisiaj wiadomości z Madrytu dochodzą do 26-go Sierpnia. Dniem pierwszy było tajne posiedzenie Korteżow, na którym czasowy Minister wojny P. San-Miguel zdał obszernie wyjaśnienie względem wojennych demonstracyi. Między innemi oświadczył, iż oficerowie, którzy się spiknęli na obalenie Ministerium P. Calatravy, okazali żal szczerzy za swe błędy, co było powodem, że otrzymali przebaczenie i na swych zostają miejscach. — Minister spraw wewnętrznych P. Badillo podał się do dymissyi, a jego miejsce zajął P. Alonzo Gonzales. Korpus Karolistowski, który przez czas niejaki zajmował Segowią, zabezpieczwszy swą zdobycz, zatrzymał się nakoniec pod Samosierra. Buereńs stoczył bitwę z Karolistami, w której ci ostatni otrzymali zwycięstwo. Wiadomość o rozruchach w Valladolid potwierdza się. Podczas buntu w Vitorii Wojenny Gubernator Gonzalez, naczelnik głównego sztabu Lopez, Deputowani Culo i Arundia, Sekretarz deputacyi Almodena i innych ośm osób utracili życie.

Dnia 3.

Król więcej trzech godzin pracował wczora z rana w St-Cloud z Prezesem Rady. O godzinie 9 przybył tamże Xiążę Nemours, zpod Compiègne.

Nie ulega już wątpliwości, że, nie Xiążę Orléans, ale Xiążę Nemours, będzie należał do wyprawy przeciw Konstantynie. Pojutrze wyjeżdża rzeczony Xiążę do Afryki. Podług *Journal des Débats*, dowództwo wyprawy pozostanie przy Jenerale Damrémont.

— Jenerał-Major Margrabia Castelbajac, mianowany został Jenerałem, dowodzącym w departamencie Mozelli. Główna kwatera w Metz. (G. C.)

— Minister Narodowego Oświecenia P. Salvandy w towarzystwie P. Cousin i Prezes Rady Hrabia Molé udali się do obozu pod Compiègne—pierwszy wczora, drugi wczora.

— W Bordeaux, skutkiem rozruchow, przez kilka dni trwających, przybita było na ulicy proklamacya do mieszkanców, dana w Ratuszu i podpisana przez Majora Brun, w której znajduje się wezwanie do mieszkanców, ażeby nie szli za przykładem ludzi burzliwych i gdyby zawsze zachowywali swe hasło: Spokoyność Publiczna! powaga praw!

— Ponieważ ostatnie gazety z Bordeaux nie udzielają żadnych nowych wiadomości z tego miasta, przeto wypada wnosić, że pokój zupełnie tam jest przywrócony.

— Cholera w Marsylii coraz się powiększa. Dnia 29 umarło tam 54 osób.

— Otrzymane tu wczora depesze telegraficzne z *Bayonny* zawierają co następuje: Po rewolucyjnych poruszeniach dnia 26 Junta Pampeluniska ogłosiła Nawarrę za niepodległą; będzie ona nawet prowadziła wojnę. Na rozkaz Junty Półkownik Pena połączył w swej osobie władze wojskową i cywilną. Podczas tej katastrofy Karoliści ukazujący się na górach, Pampelunę otaczających, zostali odparci. Szczątki legii cudzoziemskiej znajdują się w Villalba.

— Względem niezawisłości Nawarry, o której w poprzedzającej depeszy doniesiono, w *Phare de Bayonne* pod dniem 31 czytamy: Półkownik Pena został Głównodowodzącym, a strzelcy *Izabelli II*, własną mocą, rozłożyli 20,000 piastrow kontrybucyi, którą należało wybrać z mieszkanców, Karolistom przychylonych, między którymi znajduje się czterech Francuzów, w Pampelonie zamieszkałych. Następney nocy po rozruchach, powstańcy znowu popełnili zabójstwa, i kiedy nazajutrz ukazał się batalion Karolistów na pobliskich górach, obawa stała się jeszcze większą; tymczasem strzelcy odparli nieprzyjaciela, który zapewne chciał korzystać z rozruchów w mieście. W tymże czasie inne oddziały załogi, które podczas rozruchow były nieczynnemi, zostały wezwane do twierdzy, jako do swych stanowisk, a Jenerał Iriarte, Vice-Król Na-

хърпость и на свои посты, а Генераль *Ириартъ*, Вице-Король Наварры съ собственнымъ войскомъ прибыль изъ Пуэнте-ла-Рейна, чтобы независимыхъ снова привести въ подданство Королевы. Онъ вступилъ съ Полковникомъ *Пеню* въ переговоры; послѣдній, сначала объявиль съ гордостью, что Наварра независима и не признаеть Правленія Королевы, потомъ понизилъ тонъ замѣтивъ, что окружающіе его не показываютъ уже прежней рѣшительности. Думаютъ, что теперь уже водворенъ порядокъ и все пошло по прежнему. Но воспоминаніе о злодѣяніяхъ возмутителей не скоро изгладится.

— По письмамъ съ Испанской границы, въ Витторіи учреждено общество благоденствія и начальство въ семьъ городѣ передано известному *Алабріу*. Извѣстіе о вступленіи Карлистскаго корпуса въ Витторію, кажется не подтверждается. (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ. 2-го Сентября.

Ея Величество Королева вчера съ своимъ дядею, Королемъ Белгійскимъ, прогуливалась верхомъ изъ замка Виндзора и ихъ сопровождали Королева Белгійская и Герцогиня *Кентская* въ экипажахъ.

— Торійскій *Halifax Guardian* говорить, что Министромъ не удалось отлучить отъ Королевы подружку ея *Леди Дженкинсонз*, потому, что она вмѣстѣ есть консервативная дочь консервативнаго Пера, и Катерина *Дженкинсонз* въ одномъ экипажѣ съ Королевою отправилась въ Виндзоръ.

— Вчера въ газовомъ заведеніи, находящемся при Вакальскомъ мостѣ отъ воспламененія газа произошедъ пожаръ, и менѣе, нежели въ часъ, сгорѣло двухъэтажное зданіе. Многіе отъ воспламененія ранены тяжело и нѣкоторые даже опасно. (A.P.S.Z.)

Испанія.

Мадритъ, 26-го Августа.

Придворная газета обнародовала назначеніе Г. Гонзалеца, Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ.

Сарагосса, 27-28 Августа.

Генераль *Буэренс* былъ принужденъ вступить въ сраженіе съ непріятелемъ, которое обратилось во вредъ Христиносовъ. Уже за нѣсколько дней обнаруживалось въ войскѣ явное волненіе; офицеры и солдаты объявляли свое неудовольствіе, на Генерала. Послѣдній, собравъ весь главный штабъ, говорилъ слѣдующимъ образомъ: „Вы жалуетесь на бездѣйствіе, въ которомъ васъ оставляю и приписываете это моему личному образу мыслей, что исключительно зависитъ отъ стеченія различныхъ обстоятельствъ. Считаю за нужное убѣдить васъ, что не руководствуютъ мною ни малодушіе, ни опасеніе смерти, и долженъ увѣдомить васъ о повелѣніяхъ Правительства. Мнѣ поручено не вступать ни въ какое сраженіе и сколько возможно избѣгать встрѣчи съ непріятелемъ. Мы имѣемъ только 7,000 человекъ и 400 всадниковъ, когда между тѣмъ силы непріятеля простираются до 22 баталіоновъ и 1,200 кавалеріи. Теперь рѣшайте, что намъ дѣлать было, и готовъ вести васъ противъ непріятеля.“ Отвѣтомъ на этотъ вопросъ, единогласное восклицаніе: Впередъ! Пальба продолжалась четыре часа; сражались съ обѣихъ сторонъ съ ожесточеніемъ. Христиносы должны были отступить съ поля сраженія. Неизвѣстно число падшихъ; самъ *Буэренс* раненъ.— *Ораа* стоитъ еще въ Дарока, а его кавалерія подходить уже къ Реласконѣ. Вчера будто слышенъ былъ громъ пушекъ въ окрестностяхъ Дарока и пальба баталіоновъ, построенныхъ въ каре.

28-го Августа.

Потеря, претерпѣнная 26 ч. войскомъ Генерала *Буэренса*, простирается до 3,000 ч. раненными, убитыми и взятыми въ плѣнъ. Карлисты претерпѣли также значительный уронъ, хотя въ отношеніи числа, сила ихъ была слишкомъ превосходнѣе. Слышно, что Генераль *Кейлсцъ* умеръ отъ нанесенныхъ ему ранъ; *Буэренс* легко раненъ въ грудь. Изъ рапорта посланнаго Генеральному Капитану Аррагоніи видно, что его корпусъ вовсе почти разсѣянъ. Многіе изъ его солдатъ обратились по дорогѣ въ Дарока; онъ для прикрытія ихъ отступленія, отправилъ отрядъ кавалеріи.— Кажется, что Карлисты теперь сдѣлались обладателями всего праваго берега рѣки Эбро. (G. C.)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 21-го Августа:

Обще народное дѣло принимаетъ оборотъ въ пользу правительственнаго устава *Донъ-Педро*. Герцога *Терцейра* оставилъ столицу за нѣсколько дней предъ симъ, въ намѣреніи соединиться съ Генераломъ *Салданга*. Съ нимъ вмѣстѣ отправились около 500, большую частію знаменитыхъ лицъ, между коими нахо-

warry z wojskiem przybył z Puente la Reyna, ażeby niepodległych zwrócić znowu do uległości Królowej. Wszedł on z Półkownikiem Peni w układy: ten ostatni naprzód z dumą oświadczył, że Nawarra jest niepodległą, i że nie uznaje Rządu Królowej, potem nieco zwolnit dostrzegłszy, że otaczający go stracili już uprzednią energią. Sądzą, że już porządek został przywrócony i wszystko jest podawnemu; ale pamiętać o zbrodniach burzycieli pokoju nie prędko się zatrze.

— Podług listów od granic Hiszpańskich, w Vittorio zawiązało się *Towarzystwo Szczęśliwości*, i zwierzchność w tém mieście poruczono znanemu *Allebaria*. Wiadomość o wkroczeniu korpusu Karolistów do Walencyi nie potwierdza się. (A.P.S.Z.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 2-go Września.

Wczora N. Królowa ze swym wujem, Królem Belgow, używała przejażdżki konney z Zamku Windsor; towarzyszyli im w pojazdach Królowa Belgów i Xiężna Kent.

— Gazeta Toryssowska *Halifax Guardian* powiada, że Ministrom nie udało się oddzielić od Królowej jej przyjaciółkę Lady *Jenkinson*, dla tego, iż ta jest córką Konserwatysty, Para Konserwatystów. *Katarzyna Jenkinson* w jednym pojeździe z Królową pojechała do Windsor.

— Wczora w fabryce gazu, znajdujacey się przy moście Vauxhalskim, od zapalenia się gazu, zdarzył się pożar, który króciwie niżeli w godzinę spalił gmach dwópiętrowy: wielu przy tém zdarzeniu zostało ranionych, a niektórzy nawet niebezpiecznie. (A.P.S.Z.)

H I S P A N I A.

Madryt, dnia 26 Sierpnia.

Gazeta dworska ogłosiła mianowanie Pana Gonza-
lez, Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Saragossa, 27 Sierpnia.

General *Buerens* był zmuszony stoczyć bitwę z nieprzyjacielem, która nie wypadła na korzyść Krystynistów. Już od kilku dni objawiło się w wojsku widoczne wrzenie; oficerowie i żołnierze wynurzały głośno swe nieukontentowanie z postępowania Jenerała. Ten, zgromadziwszy cały sztab główny u siebie, w ten sposób przemówił: „Narzekacie na nieczynność, w której was zostawiam i przypisujecie memu osobistemu sposobowi myślenia to, co jest wyłącznie skutkiem rozmaitych okoliczności. Ponieważ czuję potrzebę przekonać was, że nie kieruje mną, ani tchórzostwo, ani obawa śmierci, muszę więc zawiadomić was o rozkazach Rządu. Polecono mi nie staczać żadney bitwy i, ile możności, unikać zeyścia się z nieprzyjacielem. Mamy tylko 7.000 ludzi i 400 koni, kiedy tymczasem siły nieprzyjacielskie wynoszą 22 batalionów i 1200 konnicy. Rozstrzygajcie teraz, jak postąpić należy; jestem gotów prowadzić was na nieprzyjaciela.“ Całą odpowiedzią na to pytanie, był jednomyślny okrzyk: Na przód! Trwałogień przez cztery godziny; walczone oboustronnie z nasygwałtowniejszym rozjątrzeniem. Krystyniści musieli się cofnąć z pobojowiska. Liczba poległych niewiadoma jeszcze; sam *Buerens* jest ranny. — *Oraa* stoi ciągle jeszcze w Daroca, a jazda jego posuwa się aż pod Relascon. Wczora miano słyszeć w okolicy Daroca mocne z armat strzelanie i ogień batalionów uszykowanych w karę.

Dnia 28.

Klęska, zadana dnia 26 woysku Jenerała *Buerens*, wynosi 3000 ludzi w ranionych, zabitych i jeńcach. Karoliści ponieśli także bardzo znaczną stratę, chociaż co do liczby, była znacznie przemagająca ich siła. Słychać, że Jenerał *Quilez* miał umrzeć z ran odniesionych; *Buerens* jednak lekko raniony w piersi. Z raportu, który przestał Jeneralnemu Kapitanowi Arragonii, pokazuje się, że korpus jego jest prawie do szczytu rozpiekierzony. Wielu z jego żołnierzy udało się drogą ku Daroca; dla zastanowienia ich odwrotu, wystąpił oddział jazdy. — Zdaje się, że Karoliści są teraz panami całego brzegu prawego rzeki Ebro. (G. C.)

P O R T U G A L I A.

Lisbona, d. 21 Sierpnia.

Sprawa kraju naszego rozwija się na korzyść ustawy *Don Pedra*. Xiążę *Terceiry* opuścił stolicę przed kilkoma dniami dla potężenia się z Jenerałem *Saldanha*. Udało się z nim przeszło 500, po większej części znakomitych osób, między którymi Jenerałowie *Sera de Pilar*, *Monte Pedral*, *Cazal*, *Loureiro* byli

дятся Генералы *Сера де Пиларъ*, *Монтепедралъ*, *Казаль*, *Луренло* бывший военный Министръ *Магалгазъ* и многие другіе. Онъ взялъ съ Королевской конюшни въ Бирлемъ 40 лошадей, безъ сомнѣнія съ дозволенія Герцога *Фердинанда* и отправился въ главную квартиру Генерала *Салданга*, явно объявляя себя приверженцемъ устава *Донъ Педро*. Прежде чѣмъ оставилъ онъ столицу, былъ у Королевы, съ которою равно какъ и съ ея супругомъ имѣлъ продолжительное совѣщаніе при запертыхъ дверяхъ, что заставляло заключать, что и Королева извѣщена о планахъ бунтовщиковъ. — Новые Министры отказались также отъ своихъ достоинствъ. — 18 числа *Салданга* и *Терцеира* предводительствуя довольно значительною силою находились въ Ріо-Моръ, готовясь напасть на городъ. До сихъ поръ все движенія Генерала *Салданга* были успешны. Въ Коимбрѣ, куда, какъ извѣстно, вторгнулся онъ съ 760 пѣхоты и 530 кавалеріи, былъ принятъ съ живѣйшимъ восторгомъ, не только тамошнимъ начальствомъ но и національною гвардіею; собравъ значительную контрибуцію, двинулся онъ далѣе въ Помбалъ, гдѣ его отдѣленіе значительно умножилось нѣсколькими баталіонами подвижной гвардіи и присоединившимися волонтерами. Национальная гвардія изъ *Леиріа* и *Алcobаса* также къ нему присоединилась, что утвѣрило его по прибытіи въ *Ріо-Моръ* въ возможности, ожидать несомнѣнной побѣды, потому, что выступившій противъ него баронъ *де Бомфильзъ*, не имѣлъ болѣе 500 человекъ пѣхоты, 150 конниковъ и 5 полковыхъ пушекъ, когда въ войскѣ *Салданга* считалось уже 1,300 пѣхоты, и 670 конницы, не считая значительнаго числа волонтеровъ, еще невооруженныхъ. Сверхъ того *Салданга* имѣлъ еще значительныя денежныя подкрѣпленія, полученныя изъ за границы, а наконецъ во время своего похода онъ припасалъ, все что только предосторожности имѣть дозволяетъ. — Отбытіе изъ столицы Герцога *Терцеира*, произвело чрезвычайно сильное впечатлѣніе. Обстоятельства, сопровождающія его отбытіе, заставляютъ нѣкоторымъ, образомъ догадываться, что Герцогъ *Фердинандъ* не чуждъ этимъ движеніямъ. Министры, признавая несообразнымъ представляться въ таковомъ затруднительномъ положеніи для самой Королевы, особливо по причинѣ ея беременности, всѣ обратились къ Герцогу *Фердинанду* съ прошеніемъ отставить ихъ отъ должности и доложить объ этомъ Королеву. Кортесы, также обращая вниманіе на столь важныя обстоятельства, собрались вчера для чрезвычайнаго засѣданія, чтобы опредѣлить на счетъ изданія приличной къ націи прокламаціи. Между тѣмъ правительство пользуясь данною ему недавно Кортесами властью, подчинило Виконту *де Регуэнго*, начальнику первой дивизіи войска, національную гвардію и городскую столицу и ея окрестности, или другими словами говоря, включило ее въ число линейныхъ войскъ. — Военный бригъ *Тайо*, приплылъ такъ близко, что теперь стоитъ противъ оконъ дворца *Нецессидадесъ*, въ которомъ живетъ Королева, и это такъ кажется для двойной цѣли, чтобы воспрепятствовать Королеву перейти на корабль и недовольствъ съ этой стороны приблизиться непріятелю. — Сухопутное сообщеніе съ городомъ *Опорто* прервано. Посредствомъ парохода *Терцеира*, возвратившагося изъ *Опорто* и обратно привезшаго войско туда посланное, какъ ненужное въ *Опорто*, получены письма изъ этого же города, заключающія извѣстіе, что *Опорто* не только достаточно укрѣплено, но что все оно народонаселеніе благопріятствуетъ существующему порядку вещей. Такъ по крайней мѣрѣ утверждаютъ Министерскіе журналы, что однакожъ опровергается обстоятельствомъ, что богатѣйшіе жители *Опорто*, пожертвовали сумму 87 контосъ (20,000 ф. стер.), которую послали Генералу *Салданга* на содержаніе находящагося при немъ войска. — Въ Лиссабонѣ нѣтъ дня ни ночи, чтобы не было побогровъ. 10 Августа отрядъ изъ 150 человекъ оставилъ монастырь *де Граса*, гдѣ былъ поставленъ гарнизономъ, обратившись къ Герцогу *Терцеира* и ежели можно вѣрить слухамъ, то нѣсколько также баталіоновъ національной гвардіи, намѣрены послѣдовать этому примѣру. Въ прошедшій Четвергъ посланы отряды конницы и артиллеріи въ *Вилла Франка*, *Вилладесъ*, *Вилла Нова до Райнга*, *Сантаремъ* и т. д. это послѣднее мѣсто положено, сколько возможно, сильнѣе укрѣпить, такъ, что не смотря на выгодное его положеніе, предположено загородить улицы баррикадами. Кажется, что Правительство полагаетъ всю важность въ этомъ способѣ вести войну. Посланы приказы ко всѣмъ отрядамъ войскъ, расположенныхъ близъ Лиссабона, равно и ко всѣмъ гражданскимъ начальствамъ, чтобы по мѣрѣ приближенія Генерала *Салданга*, удалялись въ столицу. (G. C.)

Министръ войны, *Magalhaes* и wielu innych. Zabrał on ze stajni Królewskiej w Belem, 40 koni, bezwzględnie za przyzwoleniem Xięcia *Ferdynanda*, i udał się do głównej kwatery Jenerała *Saldanha*, oświadczając się głośno za ustawą *Don Pedra*. Pierwiej, nim opuścił stolicę, był u Królowej, z którą, i jej małżonkiem, miał długą rozmowę przy drzwiach zamkniętych, co upoważnia do wniosku, że i Królowa ma wiadomość o planach powstańców. — Nowi Ministrowie zrzekli się także swoich urzędów. — Dnia 18 byli *Saldanha* i *Terceira* na czele dosyć znacznej siły w Rio-Mor, gotując się do uderzenia na miasto. Aż dotąd, wszystkie poruszenia Jener. *Saldanha*, były korzystne. W Koimbrze, gdzie, jak wiadomo, wkroczył na czele 760 piechoty i 530 jazdy, był, z jak największym przyjęciem, nie tylko przez władzę, ale i przez gwardyę narodową. Wybrawszy znaczną kontrybucyę, wyruszył daley do Pombal, gdzie jego dywizya wzmożła się znacznie przez kilka batalionów gwardyi ruchomej i dużo ochotników. Gwardya narodowa z Leira i Alcobaca, połączyła się z nim także, co postawiło go w możności za przybyciem do Rio-Mor, oczekiwać tam z pewnością zwycięstwa, za wystąpieniem przeciwko niemu *Barona de Bomfim*, który nie miał więcej nad 500 piechoty, 150 konnicy i 5 armat polowych, kiedy *Saldanha* liczył już 1300 piechoty i 670 jazdy, wyłącznie znacznej liczby ochotników jeszcze nie uzbrojonych. Nadto, miał *Saldanha* znaczne zasługi pieniężne, z za granicy otrzymane, a nareszcie w całym pochodzie swoim zaopatrywał się we wszystko, co tylko przezorność mieć po sobie nakazywała. — Oddalenie się ze stolicy Xięcia *Terceiry*, sprawiło nadzwyczajnie mocne wrażenie. Okolicznosci, towarzyszące jego odjazdowi, zrzuciły podejrzenie, że Xięże *Ferdynand* nie jest obcy tym poruszeniom. Ministrowie, uznając za niestosowność przedstawiać się w tak drażliwym położeniu rzeczy samej Królowej, a to ze względu na jej ciążę, daleko już posuniętą, udali się wszyscy do Xięcia *Ferdynanda* z żądaniem dymissy swoich i z prośbą, aby on przedstawił to Królowej. Kortezy z uwagi na równie ważne okolicznosci, zebrali się dnia wczorajszego na posiedzenie nadzwyczajne, ażeby urządzić wydanie stosownej do narodu odezwy. Tymczasem Rząd, korzystając z danego mu niedawno przez Kortezy upoważnienia, poddał pod rozkazy Vice-Hrabiego *de Reguengo*, dowódcy pierwszej dywizyi wojskowej, gwardyę narodową i muniępalną stolicy i jej obwodu, to jest: mówiąc wyrażnie, wcielił je do liniowego wojska. — Bryg wojenny *Tajo*, podpłynął tak blisko, że stoi teraz nie daleko mostu *Alcantara* wprost okien pałacu *Necessidades*, w którym właśnie przemieszkują Królowa, a to w tym, jak się zdaje, podwójnym celu, żeby wstrzymać królową od udania się na okręt, nieprzyjacielowi zaś w tej stronie przystępu zabronić. — Związek lądowy z miastem *Oporto* jest przerwany. — Przez statek parowy *Terceira*, który powrócił właśnie z *Oporto* i przywiózł napowrót wojsko tam posłane, jako niepotrzebne w *Oporto*, otrzymano listy z tegoż miasta, obejmujące wiadomość, że *Oporto* jest nie tylko dostatecznie obwarowane, ale cała jego ludność sprzyja teraźniejszemu porządkowi rzeczy. Tak przynajmniej zapewniają dzienniki Ministeryalne, co przecież zostaje w zupełnej sprzeczności z tą okolicznością, że majątniejsi mieszkańcy w *Oporto*, złożyli sumę 87 contos (20,000 funt. szterl.), którą Jenerałowi *Saldanha* na utrzymanie zgromadzonego przy nim wojska, przestali. — W Lisbonie nie masz dnia ani nocy, żeby znaczne zbierstwo nie miało miejsca. Dnia 19 opuścił oddział, ze 150 ludzi złożony, klasztor *da Graca*, gdzie był na załodze postawiony, udając się do Xięcia *Terceiry*, a jeżeli obiegającym pogłoskom można dać wiarę, jest także kilka batalionów gwardyi narodowej, które chcą pójść za tym przykładem. Zeszłego czwartku posłano oddziały jazdy i artylleryi do *Villa-Franca*, *Vallades*, *Villanova do Rainha*, *Santarem* i t. d. To ostatnie miejsce postanowiono, jak najmocnię obwarować, tak dalece, iż bez względu na korzystne jego położenie, barykady na ulicach pozakładać zarządcono. Rząd zdaje się na tym rodzaju prowadzenia wojny, wielką wartość zakładać. Posłano rozkazy do wszystkich oddziałów wojska, w blizkości *Lisbony* rozłożonego, podobnież i do władz cywilnych, ażeby, za zbliżeniem się Jenerała *Saldanha*, uchodzono z miejsca do stolicy. (G. C.)